

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogobi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst:

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

Memento našim državnikom.

Včeraj smo priobčili v tem listu besede, ki sta jih govorila dva češka radikalec v zadnji seji zadnjega zasedanja deželne zbornice češkega. Mi vsaj si domišljamo, da so te besede morale vzbuditi senzacijo vsepovsodi. Naperjene so bili naravnost proti nositelju krone. Kaj takega menda še ni bilo čuti iz ust avstrijskega Slovana. Zakaj smo priobčili te besede? Mari se strinjamo z njimi? Mari zato, da enuncijacijam posl. Baxe in Praška podelimo čim več publiciteto?!

Ne, kaj takega nismo mogli imeti na misli. Tudi ko bi ne bilo tu vmes spoštovanje do vladarja; tudi ko bi ne bila tu vmes okolnost, da slovanski narodi v Avstriji vedno pričakujejo, da jim z najvišjega mesta pride ona pravica, katere zastoj pričakujejo od svojih nemških nasprotnikov; tudi ko bi ne vedeli, da sta osoda dinastije in osoda države najtesneje spojeni, zbok česar mora gledati dinastija že v svojem lastnem interesu, da se ta država enkrat spravi na pot mirnega in uspešnega razvoja, ki je pa zopet možen le po zadovoljstvu vseh narodov: bi ne mogli pritrjati besedam onih dveh čeških radikalcev že zato, ker smo iskreni prijatelji konstitucionalnega načela, ki velevala, da nositelja krone ni smeti tirati v parlamentarne razprave.

Drugačen je bil vzrok, da smo priobčili one senzacionalne izjave obeh čeških radikalcev. In ravno iz vzroka, ki je vodil nas, bi bili želeli, da so one izjave priobčili zlasti vsi oni listi, ki so pristopni aktivnim in zakulisnim državnikom avstrijskim, ali ki majo celo vpliv na dejanja teh poslednjih.

Avstrijskim državnikom — njim, ki so že po načelu konstitucionalne države odgovorni za to, kar se godi v državi — naj bi bile izjave obeh čeških radikalcev v preresen memento, do kakih uspehov bi mogli v skrajnih posledicah dovesti politika, ki je v vednih bojih s takim narodom kakoršen je češki.

Naši državni-birokratje porečejo gotovo — kakor jih poznamo mi —, da to je sad narodne ideje in bodo seveda izvajali izjega, da interes dinastije in monarhije zahtevata, da se narodno gibanje duši. Saj so istotako govorili o narodni ideji Madjarov in Italijanov, a vendar imamo danes zjedinjeno Italijo in Madjare je njih narodna deja zanesla na tako višino politične moči in ugleda pred prestolom, kakoršnjega ne bi bili nekdanj pričakovali niti oni sami. Pa saj imajo dr-

žavniki eklatanten izgled na istih Čehih samih. Tega spričevala ne more nikdo odreči avstrijskim državnikom, da so vzlasti v sedemdesetih letih proti Čehom poskusili vsa sredstva, ki jih daje upravni aparat na razpolago — od nasilnega nameščanja vojakov, do Kollerjevih dragonad, do pienjenja listov in konfiskovanja kaveij, do zapirauja čeških žurnalistov na leta in leta ječe, do osebnega proganjanja politikov in voditeljev naroda, do korupcije s podkupljanjem podkupljivih ljudi in do — obsednega stanja! In na teh prizadevanjih so imeli državni na svoji strani ves veliki novinarski aparat in armado slepo udane birokracije! A kaj so dosegli? Narodna ideja se je širila in globila, napredek Čehov je postal naravnost fenomenalen in njihova zavest in odločnost sta danes trša kot kost, nego sta bila kedaj, tako trda, da je ne prebavi noben nemški želoec. Sila narodne ideje je že taka, da najbolj dela zanj oni, ki bi po silni hotel delati proti njej. Osebe je možno prosledovati in jih ovirati v njih gibanju, ali ideje — nikdar! Zato naj si avstrijski državni ne domišljajo da so že vse storili vobrambo koristi monarhije in dinastije, ako se zgražajo nad češkim radikalizmom in kličejo kakemu Baxi svoj: Anethana sit! Ležega greha ne bi mogli storiti, nego bi bil ta, ako bi v namen zatiranja češkega radikalizma hoteli dušiti — narodno idejo in idejal Čehov! S tem bi dosegli ravno nasprotno od onega, kar bi hoteli doseči! Naj le poskusijo. Naj le napovedo odkrito vojno narodni ideji Čehov in njih državno-pravnemu programu raj le poskusijo siliti narod češki, da bi klonil z glavo pred Gesslerjevim klobukom nemškega državnega jezika! In potem naj razpišejo nove volitve za državni zbor in videli bodo, kako jim priokrajajo v zbornico, jeden za drugim, sami — Baxe.

Ne v dušenju narodnih aspiracij avstrijskih Slovanov, ne v izsiljevanju neke navidezne jednotnosti v državi, ki bi v resnici pomenjala le razsulo, ampak v modrem prizadevanju, da se velika sila narodne ideje mej avstrijskimi Slovani postavi v službo državne in dinastijske misli, je resnična naloga avstrijskim državnikom. To je tisti preresni memento, ki zveni iz izjav Baxe in Praška!

V Trstu, dne 11. maja 1900.

Čudne razmere. Pred kratkim smo omenili v našem listu slučaj kazenske razprave, ki se je vršila na okrožnem sodišču v

Sela sta.

— Poglej, kako bi bila lahko srečna sedaj. Čez pol leta odprem svojo advokaturu; oče mi je odstopil malone vse svoje premoženje. Ničesar mi ne bi manjkalo, da si le ti malko drugačna.

— Kaka neki? —
— Ne vem pravega izraza, a poročena bi bila lahko, da nisi tako svojeglavna. —
— In kaj bi bilo potem? —
— Srečna bi bila! —
— Srečna. Hm Tako malo časa se pozna. —

— Vendar že čez leto! —
— Da, dva meseca več, nego leto dni je, odkar je bogati dr. Pečnjak začel dvoriti ubogi Cvetkovski učiteljci — je zavrnila ironično.

— Moj Bog, ne bodi taka! —
— Kaka? —
— Čudna! —
— Nič drugačna nisem, nego sem bila. —
— Žalibo! —
— In zopet sta molčala. Lahno je šepetal veter v vrhovih dreves, zibal travo ob potu in se poigraval v hladnih, božajočih dihih okrog njunih lic.

Rovinju proti g. Radoši, bivšemu županu, in g. Palavršiću, bivšemu tajniku nesrečne občine višnjanske v Istri. Obtožba se je glasila na ponarejanje volilnih listin v svrhu, da zmaga hrvatska stranka tudi v prvem razredu. Kakor znano, sta bila obtožena oproščena in njuni sovražniki v Višnjaju, Poreču in Trstu so ostali z dolgim nosom. Koliko hrupa, koliko kričanja, koliko klicanja na pomoč je bilo takrat med italijansko kliko, ko so Hrvati bili pridobili občino višnjansko! In to kričanje Italijanov je pomagalo tudi: deželni odbor je zastavil svojo svojo moč, gosp. Laseiac je uporabil ves svoj vpliv in namestništvo je dekretiralo razpust občinskega zastopstva hrvatskega ter imenovalo komisarjem nekega Mianich-a, renegata, udanega italijanski stranki z dušom in telesom. A da bo mera polna, tožili so še župana in tajnika radi falsifikacije volilnih listin in vsem drugim se je pridružilo državno pravdnštvo v Rovinju proti hrvatskima poštenjakoma.

Ali pravica jo zmagala in nedolžnost Radoše in Palavršića je popolnoma dokazana, dočim so črni gavrani, ki so hoteli oprati sebe, ostali še bolj osramoteni.

Na kazenski razpravi sta branila obtožena gg. dr. Laginja in dr. Dinko Trinajstić: vsa priložnost je bila torej, da se razprava vrši v hrvatskem jeziku. Ali državni pravdnik g. dr. Zencovich in sodni dvornista bila tega mnenja in so navzlic prigovorom od strani braniteljev uredili stvar tako, da se je obtožnica čitala najprej v italijanskem jeziku, da je razsodba bila razglašena tudi najprej v italijanskem jeziku, da je državni odvjetnik plaidiral skoro izključno italijanski, dočim je le končni predlog stavil tudi hrvatski.

Mi sedaj vprašamo: čemu in za koga italijanski jezik na razpravah proti obtožencem Hrvatom, branjenim od odvjetnikov Hrvatov in pred sodnim dvorom, sestavljenim od oseb, ki so zmožne hrščine?! Ali morda se to godi, da se zadovolji ušesom urednikov in dopisnikov laškega novinstva?!

Laški jezik je v takih slučajih popolnoma nepotreben in ako ga državni pravdnik in sodniki rabijo, je to krivično nadaljevanje krivice, katere smo že sili in katera mora nehati v Rovinju in v Trstu, kakor je kolikor toliko že nehala v Gorici.

Ekscelenca Kindinger, mari nočete enkrat napraviti reda?!

— Povej mi, me-li sploh ljubiš? — je vprašal po daljšem molčanju in ji pogledal v oči.

Skomignila je z ramami in odgovorila čez nekaj časa.

— Ljubim!? Hm ne vem. Ljubiti bi morda znala, ko bi bil ti tak Pa, kaj bi ti pravila! Ne vem, sem-li sama kriva, ali si kriv ti! —

Utičila je, pa tudi on je molčal. Vzdičila je na pol ter dejala kakor v snu:

— Ne vem, morda te ljubim! — obrnila se je proti njemu, hkratu mu ovila roke okrog vratu pa pritiskala svoji vroči ustni na njegovi.

Za hip se je stresnil pod tem poljubom in jej položil roko okrog pasa, da jo je še tesneje privil k sebi; ali vzravnila se je in ga pahnila od sebe.

— Oh, pusti me! Kako zoperno je vse to! — Brr! —

— Stresnila se je nervozno in vila z rokami.

— Haha! Diese fade Süßlichkeit! prav kakor limonada, ne sladko, ne kislo! —

— Pomiri se! Ne bodi tako čudna — je skušal nagovarjati on.

Politični pregled.

TRST, 11. maja 1900.

K položaju. Kako prav smo imeli, ko smo rekli, da se Nemei le delajo tako, kakor da bi hoteli sodelovati na preprečenju obstrukcije, da se pa umikajo in skrivajo za prazne izgovore, čim se jim ponuja prilika, da bi dejanski dokazali svojo dobro voljo, priča nastopni velepončni dogodek. Nemei so poslali pol. Pol. Funkeja in barona Schwegla, tistega kranjskega barona, ki ima baje celó v svoji — peti cele zaklade razuma, k predsedniku zbornice, dr. u. Fuchs, s prošnjo, naj bi tudi predsedništvo storilo vse možno, da se obstrukcija Čehov uduši. Predlagala sta mu, naj bi se došli spisi ne čitali ob začetku seje, ampak ob zaključku, ker skušnja uči, da to čitanje daje prilike za obstrukcije.

In glej, dobričina Fuchs se jim je takoj postavil na razpolago. Pritrdil je temu predlogu ter prosil rečena gospoda, naj izposlujeta, da skupine na levi soglasno pritrdi takemu postopanju. Moža sta obljubila to in šla. A veste, kakov je bil odgovor Nemeev?! Besedo, ki sta jo dala njih lastna pravica, so požrli in izjavili, da onemu predlogu ne morejo pritrditi!! Bržkone so bili mislili, da jim predsednik Fuchs ne pritrdi in potem bi bili hvalili sami sebe, kako da so oni vse možno storili za vzpostavljene rednih parlamentarnih odnošajev, a na desni da še podpirajo obstrukcije na skrivaj. Ker pa je bil predsednik pripravljen storiti, kar so oni hoteli, so požrli svojo lastno besedo. In jeden Nemeev je bil celo toli odkritosrčen, da je naravnost povedal, da oni ne smejo izbiti tako orožje obstrukcije iz rok, ker se ne more vedeti, da-li ne bodo danes jutri zopet obstruirali — Nemei!!

Istotako naleta baje K. threinov predlog za preosnovo poslovnika na odločne antipatije levicarjev. Z ozirom na te dogodbe pravi »Information«: Značilno je, da vsi praktični predlogi za omejevanje obstrukcije naletajo na nepremagljiv odpor — na levici!! Nas ne preseneča to, saj smo povdarjali od nekdanj, da kot hude ure je sploh na levici.

Take stvari treba beležiti, ker se v njih zrealijo intrigantstvo, vse mahinije in vsa zavratnost nemških parlamentarcev. Na zunaj bi hoteli igrati pridnega otroka, v resnici, v svojem rovanju pa so demoni, ki ne dajo, da bi prišlo do znošnjivih odnošajev ni v parlamentu ni v državi!

In v očigled takim dejstvom ima »Neue Freie Presse« še toliko poguma, da stranke

— Ne bodi čudna! — ga je oponašala in zasmejala se porogljivo. Nakrat je vskipela, stopila preden, stisnila pesti in mu zagrozila z njimi.

— Sovražim te! Ubila bi te lahko! Kaj lahko! — s slastjo, z veseljem . . . —

Oči so se ji iskrite in bila je divna v svoji razburjenosti. Umirila se je kmalu in zopet se na klop.

Gledal jo je začudeno, v zadregi si je popravljal manšete in začel negotovo:

— A dejala si mi in pisala, da me ljubiš. —

— Tako, dejala sem? — rekla je raztreseno, a takoj se zopet zavedla. — Da, ljubila sem te, ljubila, — je ponavljala strastno in ustnice so se jej zavlekle v histeričnem krču.

— Ali veš, kaj je to: ljubiti! Pa saj ne veš! Ljubiti, vidiš, to je: povzdigniti se nad materijo, vzplavati z dušo kvišku, postati večji, višji! Me ženske pa moremo to le tedaj, če ljubimo koga, ki je sam velik, sam visok! Jaz sem mislila, da si ti tak; zato sem te ljubila. Hotela sem vtopiti dušo v tebi, oviti se te in rasti ob tebi, pa ti sam nisi nič nič nič! — zadnje besede je skoro kričala.

(Zvršetek pride.)

PODLISTEK

Ko bi našla — moža. *)

Zofka Kveder.

*) Ta črtica je bila pisana že pred dvema leti.

Sprehajala sta se po poti, ki vodi izpod Tivolija skozi gozdič v Šiško.

Oba sta bila visoka, vitka, elegantna. On v svetlo-rjavi letni obleki, ona v letnem rožastem batistu.

Sama sta stopala po ozkem potu. Bil je vroč poleten popoldan in nikjer ni bilo videti šetalcev. Ona je nemirno tolkla s solničnikom ob tla in gledala tja v vrhove smrek.

— Moj Bog, kako dolgočasno — zadrževala je.

— Tebi je vedno dolg čas — opomnil je on.

— Da, pri tebi. —

— Kako si vendar čudna včasih! Kar ne razumem te. —

— Kakor bi me sploh kedaj razumel! — dejala je sarkastno.

On je molčal in tiho sta stopala dalje. Mala klopica je stala mej grmičevjem ob potu.

— Sediva! — je predlagal on.

na desni obdobje z vsem možnim obdelovanjem, češ, da one niti nočejo, da bi prišlo do rednega parlamentarnega delovanja, marveč, da gledajo le na to, da ne bi bolelo Čehov. No, kakor da ne bi bilo jasno, kaj jih jezi te nemške parlamentarce! Pričakovali so, da se vsa desnica kar slepo zapodi Čehom v hrbet in jih tako spravi s peta, po katerem bi se židovski liberalizem zopet hotel splezati do vladnih loncev! A ker se ni Poljakom, ni Slovincem, ni nemškim konservativcem ne mudi, da bi opravili to delo — samoubijanja, pa se ti ljubi Nemci tako srde.

S posebnim zadovoljstvom beleži »Politika«, da je naša jugoslovanska skupina v svoji zadnji seji pripoznala, da je češka obstrukcija z ozirom na jezikovno vprašanje opravičena in da je soglašala v tem, da se mora ona, ako bi se hotelo s silo udušiti češko obstrukcijo, postaviti na stran Čehov.

Zadnja dunajska poročila javljajo, da cesar ni vsprejel demisijske češkega ministra rojaka Rezeka, marveč mu je v večerjajši avdijenci izrekel popolno zaupanje.

Kaj zahtevajo Nemci v Pragi. »Nemško društvo« v Pragi je priobčilo v tamošnjih nemških listih razglas, v katerem ustanovlja zahteve praških Nemcev v politiki in v občinski upravi. Med ostalimi pravi ta razglas: Mi praški Nemci stavimo popolnoma opravičeno naslednje zahtevke, ki se razumejo same po sebi; to naj ob enem pokaže, česa se nam ne dovoljuje, in sicer: 1. Preosnovo občinskega reda za mesto Prago v smislu, da v doli nemško prebivalstvo primerno število zastopnikov v lastnem svetu in občinskem odboru, ter nadalje ustanove, ki nemškemu prebivalstvu zagotovijo zastopstvo v deželni zboru, oziroma v nemški kuriji istega, ki se ima ustanoviti.

2. Okrajni šolski svet za nemške šole v Pragi imajo tvoriti izključno le Nemci. Nemške ljudske šole je podrediti nemški šolski upravi; nič jih ne sme ovirati v njih razvijanju.

3. V poslovanju občinskih uradov v Pragi in predmestjih imata veljati oba jezika kakor ravnopravna, isto velja glede vseh mestnih zavodov.

4. Trgi, ulice in ceste je enakopravno zaznamovati tudi v nemškem jeziku. V vseh javnih naznanilih, povsodi v prometu, v kolikor je podrejen občini, ima nemščina isto veljavo s češčino.

5. O uporabi občinskega premoženja se je ozirati na to, da isto izvira deloma tudi z nemške strani, ter ga je uporabljati tudi v potrebnosti in po zahtevah nemškega prebivalstva.

Kdor vé, kako postopajo Nemci tam, kjer so v večini, nasproti slovanskim manjšinam n. pr. v Libereu, na Dunaju, v Gradcu in celo v — Celju, ta bose pač nemalo čutil nad temi »skromnimi« zahtevami praških Nemcev. Škoda, da tista slavna gemeinbürgerschaft — skupnost Nemcev ne velja tudi v smislu, da bi povsodi, pa bilo na Dunaju ali v Pragi, imeli Nemci iste želje, iste zahtevke in isti čut pravičnosti!

Avstrija in Nemčija. Zdi se, kakor da je oficijelnim krogom v Nemčiji vendar malec neljubo, kakor nemški šovinisti izkoriščajo sestanek v Berlinu. Zato dajejo v svojih glasilih prilivati vode v kupice tega šovinizma. »Schlesische Zeitung« pravi n. pr., da avstrijsko-nemška zveza ne sloni na predpostavki nadvladja jednega plemena v Avstriji. Nemčija da se le v toliko zanima za dogodke v Avstriji, da Avstrija ostane ne le materialno močna zaveznica, ampak tudi da se ublažijo nasprotstva v toliko, da bodo vsi narodi prepričani o koristi te zveze. Trajno jamstvo za vzdržanje zveze je le v dosegu notranjega miru v Avstriji. Slednjič prihaja rečeni list do reka, ki celo nam nekako simpatično zveni, da treba vsprejeti načelo strogega ločenja vseh narodnih, in z istimi spojenimi kulturnimi stvarmi posamičnih plemen! — To je prav isto načelo, za katero se potezamo mi vedno in kateremu pravimo — narodna avtonomija!

Tržaške vesti.

Jutri bomo imeli v naši okolici dve narodni slavnosti. V Rocolu bo v dvorani g. Prašnela slovesno otvorjenje otroškega vrta. Uresničila se je prisrčna želja nas vseh: kajti z vrtem v Rocolu bo ustrezno resnični krvavi potrebi. In povsem primerno je bilo, da je ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda poskrbela, da se novo zavetišče otvori

s primernim slavljenjem in iverjenim smu, da jej to priznanje izreče velika množica, ki se zbere jutri v Rocolu. Začetek ob 5. uri in pol. Tudi drugo slavlje se bo vršilo na vrlo eksponirani točki. Vsi ne pojdejo v Rocol, ker bi tudi ne imeli kam. Kdor ne pojde v Rocol, pa naj pohiti na veliko vrtno veselico »Zarje« v Rojano! Kakor že tolikokrat priporočamo zopet najtopleje to vrlo društvo vsem tržaškim Slovincem. Dajte mu podpore, da bo moglo podpirati našo stvar. Začetek točno ob 5. uri popoldne.

Taki smo! Iz okrožja svetoivanskega nam pišejo: Pri nas pod Frdeničem ni vse, kakor bi moralo biti. Često že me je prosil ta ali oni, naj bi pisal v »Edinost«, kako sramotno je to, da trpimo in celo podpiramo take ljudi, ki so po rodu Slovani, ki morda niti ne znajo italijanski — vsaj dobro ne —, a vendar škodujejo narodni stvari. Tako ima tudi neki Ljubljanečan tobakarno in prodajalnice žganja, pri katerem bi zastoj iskali užigalice Cirila in Metoda, pač pa ima one od za — lege. Kakor mi pravijo ljudje, se mož celo ponaša s tem, da na ta način podpira najnevarnejšo sovražnico svojega lastnega naroda. Jaz nisem mogel verjeti tega, ker ga čisto vidim v naših družbah in je menda celo ud konsumnega društva pri sv. Ivanu. Sel sem torej sam tja, da se prepričam, in glej, res se mi je godilo, kakor drugim: mož je tudi meni ponujal priljubljeno mu za — lego! Še rogal se mi je po vrhu: nimam družin, ako nečete teh, pa nič! A istega dne sem naletel na nekaj drugega skoraj sličnega. Blizu javnega vrta sta prodajalnice jestvin in krčma, v katera zahajajo največ Slovinci. Lastnika krčme in prodajalnice sta Slovinci. Hči onega krčmarja je šla nekega dne v prodajalnico po užigalice z »zvezdo«, a ponudili so jej zopet one — od za — lege. Ne zapazivši to, je dekle vsprejelo te užigalice. Dekličina mati pa — čast jej — je zagrabila za — lego in je zagnala tja v kot in je sama šla v prodajalnico zahtevati užigalice, kakor jih ona hoče. To še le je pomagalo. Ali ni sramotno to, da se moramo še le ravnsati, ako hočemo od svojih trgovcev dobiti, kar hočemo?!

V o h u n.

Tako treba! Pišejo nam: Minoli četrtlet se je po prvi letošnji seji zbrala v gostilni prej »Štoka« poleg kavarnar Fabris lepa družba odbornikov »Delalskega podpornega društva«. Kasneje je prišel tudi odbor »Slov. pevskega društva«.

V tej družbi se je napivalo temu in onemu, a kar je največjega pomena, je to, da so vsi govorniki napijali bratski slogi, ki vlada tu v Trstu med inteligenco in delavstvom. Govorili so: gg. prof. Mandić, dr. Zucco, Godnik, Ahlik in Grbec. Kaj takega je mogoče menda le tam, kjer se inteligenca in delavstvo zavedata svojih narodnih dolžnosti. Med zabavo je oddelek »Slov. pevskega društva« zapel več krasnih narodnih pesmi, ter se je na predlog gospoda Zlobea nabrala lepa svotica za družbo sv. Cirila in Metoda. Mi delavci smemo biti zadovoljni, da imamo med saboj take moze, ki stoje glede izomike visoko nad nami, ki so pa veseli, ko se nahajajo v naši sredi, ker vedo, da jih ljubimo. Posebno nas je veselilo tudi, da smo imeli v svoji sredi našega starina, g. Žitko, ki nas je vodil v prvo dobo »Delalskega podpornega društva«, kateremu je on ustanovnik podpornik in sodelujoči člen.

Tu naj se izgledujejo oni, ki gledajo delavce nekako od zgoraj doli, kakor tudi oni delavci, ki po nepotrebnem mrze vse, kar diši po gospodi!

Rodoljubje v »Delalskem podpornem društvu«. Na obnem zboru »Delalskega podpornega društva« so nabrali 10 kron 83 stotink. V prvi odborovi seji pa 10 kron 3 stotinke v isti namen. Tej svoti je dodal gospod Fran Žitko še 10 kron. Nabrane svote so vložene v društveno posuho.

Nekaj »velikih« malenkosti o mojstru Kubeliku. Vsaki mesec pošilja materi po 800 gld. Materi? Bržkone jih pošilja očetu, ali on pravi materi. Ko so mu na koncertu v »Comunale« poklonili krasno liro od evetja, zasijalo mu je lice od radosti. »To hočem takoj poslati svoji materi...« Tudi dar, s katerim so ga počastili v »Politeama«, je takoj poslal svoji materi. Meni se zdi, da je Slovani na severu mati isto, kar je onemu na jugu. Oče mu je bolj prijatelj, učitelj brat... mati pa mu je sveto bitje. Naša narodna pesem imenuje mater »na gorici erkvicne bijelac«.

Dr. Tr.

Zabavni vlaki južne železnice. Od prošle nedelje, 6. maja, do 14. oktobra t. l.

bod ob ugodnem vremenu vsako nedeljo in praznik vozili zabavni vlaki iz vozovi I, II, in III. razreda iz Trsta v Divačo in nazaj. Vlak bode odhajal iz Trsta ob 3.40 pop. v Nabrežino pride ob 4.16, na Prosek ob 4.35, na Opčine ob 4.44, v Sežano ob 4.56 in v Divačo ob 5.15. Vračal se bode iz Divače ob 9.10 zvečer, iz Sežane 9.23, z Opčin ob 9.34, Proseka ob 9.41, in Nabrežine ob 9.57, iz Grinjana ob 10.15, iz Miramara ob 10.21 ter pride v Trst ob 10.37. Cene za tje in nazaj so naslednje:

Trst-Nabrežina:

I. razr. 2.32 K. II. 1.10 K. III. 0.80 K.

Trst-Prosek:

I. razr. 2.90 K. II. 1.50 K. III. 1.— K.

Trst-Opčine:

I. razr. 3.44 K. II. 2.— K. III. 1.40 K.

Trst-Sežana:

I. razr. 4.60 K. II. 2.— K. III. 1.40 K.

Trst-Divača:

I. razr. 5.72 K. II. 3.20 K. III. 2.20 K.

Iz naše luke. Včeraj je priplul v naše pristanišče angleški tovorni parnik »Georgian Prince« s 40.000 vrečami riža iz Akyaba. Parniku so po zdravniškem pregledu takoj dovolili izkreanje.

Z naših sodišč. Včeraj je tuk. deželno sodišče obsodilo: 48-letnega dninarja Josipa Ciana iz Trsta zaradi izgrediv v 1 mesec zapora; 32-letnega dninarja Ernsta Ambroziča iz Trsta, pristojnega v Gorico, zaradi tatvine v skladišču južne železnice, izvršene na škodo tuk. tvrde Parisi, v 8 mesecev težke ječe; 40-letnega Ferdinanda Geppela s Štajarske, o katerem smo poročali, da je po neveril več znesek, izročen mu, da ga položi na glavni blagajni, v 3 mesece težke, postrene ječe.

Povožen. Včeraj popoldne je neki kolesar v ulici Molino a vapore povozil 8-letnega Huberta Kočevarja. Deček je ranjen na več mestih.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 17.4, ob 2. uri popoldne 18.6 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.7 — Danes plima ob 8.38 predp. in ob 8.0 pop.: oseka ob 2.14 predp. in ob 2.15 popoldne.

Dražbe premičnin. V poned., dne 14. maja ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Caserna št. 11, perilo, pohištvo in daljnogled; v ulici Tiziano na voglu ulice Pietà in v ulici Farneto št. 33, pohištvo in in stavbinski predmeti.

Odbor »Delalskega podpornega društva« se je konstituiral tako-le: g. dr. Ivan Zucco I. podpredsednik, g. Anton Rep II. podpredsednik, g. Sebastjan Čenčur I. in g. Fran Godnik II. tajnik, g. Jakob Perhave blagajnik, g. Vinko Perušek I. in g. Ivan Šinkovec II. knjigovodja ter g. Josip Ahlik knjižničar.

Čuli smo, da se bo v nedeljo, 20. t. m. ponavljala opereta »Baron čevljar« v redutni dvorani gledališča »Politeama Rossetti«.

Za svetoivansko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je nabrala gospica Čargova 10 kron in 40 stot. v nedeljo na Konkolu o priliki izleta Ivančanov in Opencev.

Pevsko društvo »Slovan« v Padriču bo imelo dne 24. maja svoj II. redni občni zbor. Isto društvo priredi dne 15. julija t. l. svojo veselico s petjem, godbo, deklamacijo in igro.

Vesti iz Kranjske.

* O žganjepitju na Kranjskem Posl. Azman pravi, da naj se ti zakonski načerti izvlečejo iz prahu ter predelajo času primerno, o čemer bi se bilo posebno ozirati na te določbe: »Žganja ne prodajati otrokom pred 14 letom in slaboumnim« (po našem mnénju bi se 14-letna starost morala zvišati vsaj za 2 leti, in bi se tudi ženska prištevala k tej prvi točki); »ob nedeljah in praznikih, ter ob sobotah in pred prazniki popoldne naj bi se točenje žganja popolnoma prepovala; dolgovni storjeni na žganjepitju naj bi se ne mogli sodnijsko izterjevati; točenje žganja naj bi krčili vedno bolj; novih koncesij naj bi ne dajali (ali le v najsilnejših slučajih); žganjarja, ki je bil že trikrat kaznovan radi prestopka zakona, bi se moralo zapreti«. V tem smislu je posl. Azman končno tudi pradalgal resolucijo, ki naroča dež. odboru, da na podlagi omenjenih načrtov

sestavi času primeren načrt zakona zoper žganjevanje sploh in posebej zoper žganjepitje, oziroma, da se v to svrhu obrne na osrednjo vlado. Zadnji izkaz kaže, da se je leta 1898. stočilo na Kranjskem 1,531,058 litrov in da je dežela dobila za to čistih 424,860 gld. naklade, iz česar sledi, da na vsakega prebivalca prihaja 93 nvč., torej blizu 1 gld. Med okrajnimi glavarstvi je gledé množine povžitega žganja radovljiško na prvem mestu in odpada tu na 26 tisoč prebivalcev 54 tisoč čiste naklade, ali na enega prebivalca 2 gld. 14 nvč.: v novomeškem glavarstvu pa odpada na enega prebivalca 25, v Črnomlju še celo 15 in pol nvč. To je razlagati z okolnostjo, da se na Gorenjskem ne pridelava nič vina pač pa na Dolenjskem. Na Gorenjskem se tudi večina možkih peča z drvarijo, ali pa dela po tovarnah, fužinah in rudnikih, o čemer ni lahko mogoče nositi sabo vina in ohranjati dobrega ter je tudi predrago.

Z ozirom na velenosodne posledice nanašadno obilega žganjepitja na Kranjskem, bi bilo res nujno zeleti, da se kar najpreje stori kaj odločnega, temeljitega. Saj je uprav preselljivo, kar je z opravičenjem izrekel posl. Azman: »Zaredi se proletarijat, ki bo nevaren človeški družbi«. In na to, naj bi odločilni faktorji ne pozabili misliti.

* Klub Kneippovcev v Ljubljani otvori dne 15. t. m. pod Rožnikom malo kopališče »Wörishofen« ter vabi svoje člene, in druge prijatelje Kneippovega zdravljenja, da se vsi zberejo na otvoritvi. Klub pravi v svojem vabilu, da bo to tako skromno započeto kopališče sčasoma velikega higijeničnega pomena za moderno razvijajoče se mesto Ljubljana. Lega kopališča se označuje sledeče: »In ni lepšega, bolj senčnatega sprehoda, nego je pod Rožnikom, ni bolj idiličnega kotička ljubljanske okolice, nego je on, kjer ima pohlevni svoj dom »Wörishofen«. Kopališče stoji na zeleni od vitkorastih šmrek obdani dolinici, kraj katere žubori bister studenec. Kdor obišče torej lepo razvijajočo se stolico slovensko, naj ne zabi ogledati si tudi podrožniški »Wörishofen«.

(Po »Slov. Narodu«).

* Podkovska šola v Ljubljani. Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske se prične dne 1. julija 1900. Prošnje za vsprejem je vložiti do 15. junija. Ubožni prosilci dolo po 50 gld. podpore od kmetijske družbe. Skušnje na podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija.

* Klub citraščev se namerja ustanoviti v Ljubljani. Pristopi lahko vsaki in ne bo treba posebne izurjenosti.

* Šolo v Hinjah v novomeškem okraju so zaprli zaradi ošpic, ki razsajajo med šolsko mladino.

* Umrl je predsinočnjem posestnik, tovarnar in vođa vzajemno podpornega društva v Ljubljani, g. Ivan Peterca, v dobi 47 let. Včeraj pa je umrl topničarski nadporočnik v Ljubljani, g. Viktor Furlan.

Vesti iz Štajarske.

— Slomšekovo slavnost prirede štajerski Slovinci v Slomškovem rojstnem kraju na Ponikvi o priliki Slomškovoe stoletnice. Slavnost se bo vršila dne 5. avgusta in se je v to svrhu že sestavil odbor.

— »Slovenske« deputacije v Gradcu. Tudi občinski predstojnik pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je sedaj podal izjavo, da se one glasovite deputacije v Gradcu, od Nemcev tako izkoriščane, ni udeležiti kakor zastopnik občine. V Gradcu je šel le kakor posestnik travnikov ob Pesnici. Hkratu izjavlja, da se popolnoma strinja z izstopom slov. poslancev iz deželnega zbora štajarskega. Kakor vidimo je vsa »deputacija« obstala iz osebe Flucherja.

— Odbor akad. društva »Triglava« v Gradcu sestavljen se je na obnem zboru v poletnem tečaju 1900., dne 5. t. m. sledeče: Predsednik: med. Ernest Dercani; podpredsednik: med. Pavel Kane; tajnik: jur. Klemens Vobič; blagajnik: jur. Vladimir Sernee; knjižničar: jur. Ivan Spitzer; gospodar: med. Srečko Lebar; odb. namest.: Albin Jesih.

Razne vesti.

Cesar v razstavi ženskega pridobninskega društva na Dunaju. Včeraj je cesar obiskal razstavo avstrijskega ženskega pridobninskega društva, kjer so ga pozdravile odbornice. Cesar se je zelo pohvalno izjavil o razstavi.

Izgredi na dunajskem vseučilišču Se vedno niso prenehali. Včeraj so nemški nacionalci zopet pregnali katoliške slušatelje iz avle. O spopadu opoldne je redarstvo aretiralo več študentov. Rektor je prepovedal vsem društvom nositi barve ter vsaki društveni pojav v prostorih vseučilišča. Nastopineh in po hodnikih ne sme nihče stati.

Svarilen odgovor. Zavarovalni agent proti stranki, izročilši jej polico: »Vaša hiša je torej zavarovana za 30.000 K! Stranka: »Kaj dobim, ako mi hiša že jutri pogori?« Agent ravno dušno: »Najbrže tri leta težke ječe.«

Lastnega otroka sta sežgala Josip in Karolina Ott, razmišleca novina na Dunaju. Nezakonski deček Josip Mass je bil v petem letu. Roditelja ga nista ljubila. Večkrat so ga so sedel videli vsega otolčenega in krvavega. Če so vprašali stariše, kaj se je otroku zgodilo, so odgovarjali, da se je pobil. Zadržanje dni pa malega trpina ni nihče več videl zunaj stanovanja; le v piti so ga slišali. Naenkrat pa je jokanje deteta tudi obmolnilo. Zakonska Ott sta sprva trdila, da je otrok bolan, da ima davico, drugokrat sta pravila, da ima kraste itd. Sedaj pa sta pripovedovala, da je v bolnišnici umrl. Nekoč pa je šel v bolnišnico vprašati ter je tam zvedel, da v isti ni bilo bolnika, ki bi se pisal Josip Mass. Sedaj so začeli ljulje v hiši sumiti, da se je zgodil kak zločin. Redarji so aretirali Josipa Otta, ki je čez dolgo časa priznal, da je otrok umrl na difteriji dne 3. t. m. ne da bi bil on, oče, poklical zdravnika ter da je, da nebi imel kakih sitnosti, otroka razkosal ter ga sežgal na ognjišču. Žena je dejala, da za vse to ni vedela, ampak da ji je mož rekel, da je dečka spravil v bolnišnico. — Sedenletna sestra nesrečnega dečka, Leopoldina, je pripovedovala, da je v dotični noči videla, kako je oče bratu nekaj odrezal na zadnji strani spodnjega dela telesa ter ga vrgel na zofa. Deček da je vpil, a oče da je vrgel čezenj odejo; potem da je obmolnil.

V peči so vžigli ostanke kosti.

60.000, kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki srečkanja »Invalidendanks«, kateri zneski se z 20% odbitkom izplačajo v gotovini. Naše cenjene čitatelje opozarjamo, da se bo vršilo I. srečkanje nepreklicano dne 19. maja 1900.

Brzjavna poročila.

Stališče ministra Rezeka neomajano.

DUNAJ 12. (K. B.) »Fremdenblatt« javlja iz zanesljivega vira, da je položaj ministra Rezeka v kabinetu nespremenjen.

Avstrijska delegacija.

DUNAJ 12. (K. B.) Minister predsednik dr. pl. Körber odpotuje danes v Budimpešto, da se udeleži jutri sprejemanja avstrijske delegacije.

Avdijenca.

DUNAJ 11. (K. B.) Cesar je popoldne sprejel nemškega poslanika grofa Eulenburga v posebni avdijenci.

Cesar v Budimpešti.

DUNAJ 11. (K. B.) Cesar se je danes zvečer s glavnima pobočnikoma grofom Paarom in pl. Bolfrasom odpeljal v Budimpešto, kjer ostane tri tedne.

DUNAJ 11. (K. B.) Državni vojni minister pl. Krieghammer in državni finančni minister pl. Kallay sta se popoldne odpeljala v Budimpešto.

DUNAJ 11. (K. B.) Načelnik mornarice, admiral baron Spanu, je odpotoval v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA 12. (K. B.) Cesar je prispel danes jutro s posebnim dvornim vlakom semkaj.

Avtonomna carinska tarifa.

DUNAJ 12. (K. B.) »N. Fr. Presse« priobčuje elaborat trgovinskih zbornic Bolcan, Brody, Brno, Budjejevice, Črnovice, Heb, Gorica, Gradec, Krakov, Lvov, Ljubno, Olomuc, Praga, Plzen, Liberec, Rovereto, Solnograd, Trst in Dunaj, ki so se zvezo industrijaletv zjedinihi glede akcije za pripravo novih trgovinskih pogodb; pred vsem se treba ozirati na želje p. odnosen, o istih poročati v zbornicah ter na podlagi pridobljenega gradiva izdelati načrt avtonomne carinske tarife v oddelkih, kakor so oddelčni posameznim zbornicam. Končno bodo odbor, izvoljen od vseh zbornic, s sodelovanjem osrednje zveze industrijaletv sestavil na podlagi posameznih operativ skupni načrt avtonomne carinske tarife in glavno poročilo. Trst ima poročati o kolenjalnem blagu, dišavah, rižu,

masteh, vinu in vin-kih surrogatih, o barvah in čreslovinah.

Iz ogerskega parlamenta.

BUDIMPEŠTA 11. (K. B.) V zbornici poslancev je pred razpravljanjem o točkah dnevnega reda posl. Gajary obsojal gonjo uprizarjeno proti Ugromu. (Obče odobravanje.) Posl. Polonyi je v imenu Ugromove stranke vzel to izjavo na znanje. Potem so nadaljevali debato o razdelitvi kontingenta glede spirita. Prihodnja seja bo jutri.

Bolgarska in Rusija.

SREDEC 11. (K. B.) Ruski državni svetnik Kobeko je danes, ko je dovršil svojo nalogo, odpotoval preko Varne v Carigrad. Izjavil je še enkrat, da namen njegovega bivanja tukaj ni moglo biti utikanje Rusije v bolgarske finance.

Nemiri na Španjskem.

SEVILLA 11. (K. B.) Včeraj so bili tukaj izgredi. Nekaj oseb je metalo kamenje v »Cercle Militaire«. Orožniki so razpršili zbrano množico, ki se je pa silovito upirala. Več civilistov in nekoliko policijskih agentov je bilo o tem ranjenih. Vojaštvo je zasedlo ulice ter napravilo red.

BARCELONA 11. (K. B.) Sinoči so se ponavljali izgredi. Demonstranti so za barikadami sprejeli orožnike s strelji iz revolverjev. Orožniki so tudi streljali. Ranjenih je bilo več oseb; nekoliko demonstrantov so aretirali. Tudi s teras in balkonov so streljali na orožnike. Končno so orožniki napravili mir. Pravijo, da se za mesto proglasi obsedno stanje.

Angleške patrole v Transvaalu.

KIMBERLEY 11. (K. B.) Angleške patrole iz Fourteenstreama so prekoračile transvaalsko mejo. Na južni strani reke Vaal, osem milj od Warrentona, so iste videle boerske patrole.

Sklepi Oranjev.

ALIWALNORTH 11. (K. B.) Iz svobodne države Oranje javljajo, da so se vršila v taborih posvetovanja, na katerih so oranjski Boerci sklenili, da ne prekoračijo reke Vaal.

Vojna v južni Afriki.

Boerci zopet pri Tabanchu.

LONDON 11. (K. B.) »Reuter« je javil včeraj iz Tabanchu: V sled posvetovanja med voditelji Boercev se je sovražnik vrnil proti jugu ter drži sedaj črto na vzhodu od Tabanchu v svoji oblasti; ista se razteza kakih 20 milj od severja proti jugu. Konjeniki Brabantovi so imeli bitko s sovražnimi patruljami. Pričakovati je novih bojev.

O Mafekingu.

LONDON 12. (K. B.) »Daily Mail« javlja dne 10. t. m. iz Kapstadta, da je poseben vojaški oddelek šel skozi Vryburg, da osvoboditi Mafekinga.

Z reke Zand.

LONDON 11. (K. B.) »Reuter« je javil 9. t. m. iz Ritspruita: Boerci so ob reki Zand stopili Angležem na pot. Imeli so na severni obali reke stališče, ki se je raztezalo v dolžini vse angleške črte, od Jena Hamiltona na vzhodu do Huttonovih črt na zapadni strani. Bitke se je večinoma udeležilo le topništvo, pa tudi pešci so smentertje posegli vmes ter osvojili dva utrjena hriba. Zgube Angležev so neznatne. Huttonovo topništvo se je večkrat spopadlo z Boerci: vsakikrat so se morali Boerci umakniti. Angleži so ujeli 20 Boercev ter se napredujejo.

LONDON 11. (K. B.) Brzjavka lorda Roberta z dne 10. t. m. ob 9. uri zvečer pravi: Današnji dan je bil uspešen, kajti pregnali smo sovražnika z jedne točke za drugo. Sedaj stojimo 8 milj od reke Zand proti severu. Angleži in pešci na konjih se nabijajo na postaji Wantersburg, divizija Tucher pri Deelfonteinu. Ko sem zadnjikrat slišal o četah Hamiltonovih in o konjenikih Roadwoodovih, so te čete bile na potu proti Križnim goram v bližini Ventsburga. Hamilton je naletel na hud odpor. Brigada Smith-Dorrien je nekaj časa varovala Hamiltonovo zaledje. Izgube do sedaj so neznatne.

Chamberlein o bodočnosti boerskih republik.

BIRMINGHAM 12. (K. B.) Minister za naselbine, Chamberlein, je imel včeraj tukaj govor, v katerem se je obračal proti stranki z Janovo glavo, katere stranka skuša na eni strani ugoditi volilem s tem, da podpira vojno, na drugi strani pa tlačani lastnemu nagnenju ter napada ministra za naselbine. Chamberlein je obdolževal Campbella Pannermana, da je delal proti prizadevanju vlade v dosego miru. Anglija da izide iz te

vojne močnejša, nego kedaj doslej. Govornik se nadeja, da ima angleški narod dovolj razumnosti in poguma, da popravi svoje pogrške; svaril je poslušalce pred bodočimi poskusi izvestnih politikov, ki bi Anglijo radi spravili ob sadove zmage.

Glavne pogoje za odpravo spora z južno-afriškima republikama, je govornik razlagal tako le: Vlada ne misli zopet priznati neodvisnosti republik, katerih ozemlje se ima priklopiti vladavini kraljice angleške in spraviti pod angleško zastavo. Posameznikom se zagotovi osebna svoboda. Po vojni se mora v republikah pred vsem uvesti vojaška uprava, vendar namerava vlada, kedar bo to brez nevarnosti mogoče, spremeniti republik v naselbine pod lastno vlado.

Trgovina in promet.

Nova ruska železnica.

Iz Petrograda javljajo: Dne 15. t. m. so otvorili redni obrat na progi Petrovsk-Derbent vladikavske železnice.

Z denarnega trga.

Položaj na dunajskem javnem trgu je nespremenjen; stavki za bančne akcepte prve vrste so bili i nadalje 4 1/8 %. V Berlinu je padel zasebni diskont na 4 5/8 %.

Trgovsko in obrtno društvo za Goriško.

Piše Anton Kristan.

Prihodnji teden izide v Gorici že dolgo pričakovana knjižica, katere namen je: podati pravila »Trgovskega in obrtnega društva za Goriško«, pokazati na njegovo potrebo in veliko njegovo važnost za primorske dežele ter orisati njegov široki delokrog. Danes je ne mislim se ocenjevati, pač pa hočem pokazati na njo, opozoriti naše trgovce in obrtnike na Primorskem na njihov »vademecum«, ki ga podaja ta 172 strani obsegajoča knjižica. Smelo trdim, da je njeno izdajanje prav velikega pomena za narodnogospodarski razvitek primorskih dežel, v prvi vrsti seveda goriške.

Pisec knjižice »Trgovsko in obrtno društvo za Goriško« je mož, ki ni ni teoretičen, ni praktičen nacionalni ekonom, ali je naravnost izvrsten opazovalec. Zato v knjižici ni iskati kakega narodnogospodarskega zistema, ampak celo vrsto načrtov, nasvetov in vzgledov. Pisec ni podal nikakršnih posebnih svojih mislij, ampak je izbral najprimernejše, karkoli je kje dobil. Iskal si je celo po virih, ki si strogo nasprotujejo, to ga ni motilo. Vzel je, premislil malo in — prikrojil razmeram. In mi imamo kompleks mislij, ki tuintam prav mično harmonujejo. No, v vsej knjižici je videti izvajanje gesla: iz življenja za življenje.

Pisec pravi v »Sklepu«: »V knjižici sem podal sliko naše trgovine in obrti na Goriškem, kakoršna je zdaj in kakoršna bo v prihodnosti, ako — bomo močje, ki znajo izkoristiti sebi in svojem v prid naravne zaklade in preugodno lego dežele ob Adriji«. In prav ima. Podal je sliko, no, saj pravim gor, da je izvrsten opazovalec. Naj navedem malo njegove zgodovine!

Leta in leta je promatral goriško deželo, zasledoval njen gospodarski, politički, kulturni in narodni razvoj, videl je pomanjkanja in nedostatke, te posebno na polju gospodarskem... Videl je tudi, da je vsled svojega gospodarskega slabega stanja slovenski del Goriške zaostal politično, narodno in kulturno. Prišel je do prepričanja, da le tedaj pridemo do boljših časov, če se dvignemo gospodarski, posebno še na polju trgovine in obrti. Skušal je temu priti v okom, ali razni vzroki mu tega niso dopustili. Bil je: ali preveč obložen z delom, ali mu njegova premala strokovna izobrazba ni dopuščala iti tako daleč. Tekom let pa, imaje na strani ljudi, ki so ga vzbujali bodi z dejanji bodi z besedami, je prišel do odločitve: čakal je še ugodne dobe. Pričakal jo je.

In eto: lanskega leta je sredi največjega navdušenja vzplamtela misel: urediti na Goriškem trgovsko in obrtno organizacijo ter na podlagi te pomagati našemu obrtništvu in trgovstvu na vsej črti. To je bilo za našega pisca kakor nalašč. Dolga leta negovana misel je stala pred realizovanjem. Z vso svojo energijo in agitatorično silo se je vrgel na delo. Ni bil sicer sam, ali delal je mnogo. Na eni strani je pisal, na drugi agitiral ter na shodih poučeval... Žal, da se je uprav v tistih časih razvnel najstrastnejše politički boj, ki ni dopustil našemu piscu, polastivši se ga, dovolj časa, da bi vse premislil in zadostno pretehtal. O tem je pa trpela organizacija kakor tak a, ker se vsled nezadostnega delovanja ni mogla dostojno razviti.

Ali, dovolj! Tu imam pred očmi najuspešnejše delovanje pisčeve, to je: sad njegovega najuspešnejšega delovanja — knjižico »Trgovsko in obrtno društvo za Goriško«. Pisec naš je mojster — stihist, rutiniran častnikar. Knjižico je pisal od časa do časa ter jo sproti priobčeval. In tako je v njo zablodilo marsikaj. Pisec se je tudi — posebno še v stroki, katero je razpravljat — spopolnjeval od dneva do dneva. Marsikaj mu je tekom pisanja postalo jasno, kar mu prej ni bilo. Še druge okolnosti so ga vodile k temu, da je vso stvar — žal, pol o celoto — začel temeljiteje studirati. In mi smo sedaj dobili celo delo v roke. Članki v nasopisu so izborna služili svojemu namenu, ali kakor knjižica? Seveda, abstrahiram tu oni izvrstni uspeh, katerega bo knjižica imela kakor agitatorično sredstvo.

Pa za sedaj dovolj o tem.

Vsebina knjižice je razdeljena na 5 delov, ki so: 1.) o oiskrajni potrebi samostojne trgovske in obrtniške organizacije na Goriškem; 2.) o Gorici — začasnem središču organizacije; 3.) o trgovsko-obrtni organizaciji z ozirom na kmeti in delavce; 4.) o naši obrtni dandanes in v prihodnosti; 5.) o društveni pisarni kakor središču organizatornega dela.

Naslovi že kažejo, da so v knjižici dotaknjene važne, zelo važne stvari. Ta del bo zanimal tega, ta onega. Karakteristična v knjižici je — še posebno manira, s katero se govori o delavskem vprašanju, v tretjem (pravzaprav v V.) delu itd. Lahko rečem: knjižico vsprejme naša javnost prav s poželjenjem. Razume se, da z velikim veseljem jo vsprejmejo še posebno trgovci in obrtniki. Saj pri nas na Slovenskem ni še nikdo njim podal kaj takega. Tako simpatično in navdušeno pisati o trgovini in obrti pri nas, je velika redkost.

Gorica, 11. majnika 1900.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 12. Pšenica za maj K. 7.85 do 7.86 Pšenica za oktober K. 8.04 do 8.05 Rž za maj K. 6.90 do 7. — Rž za oktober K. 7.07 do 7.08. Koruza za maj K. 5.60 do 5.62. Koruza za jul K. 5.67 do 5.68 Oves za maj K. 5.05 do 5.07 Oves za oktober K. 5.25 do 5.30.

Pšenica: poudrbe za dostavo, povpraševanje dobro, trdno. Prodaja: 15.000 met. slat. 5 stat. ceneje Vremer veter mrzlo.

Hamburg 12. Trg za kavo. Santos good average za maj 37. —, za september 37.75 za december 38.75 za mare 39.25 Denar.

Havre 12. Kava Santos good average za maj 50 kg. frankov 44.25, za september 50 k. frankov 45.25.

Dunajska borza dne 12. maja.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	98.65	98.65
„ „ v srebru	98.05	98.20
Avstrijska renta v zlatu	116.80	116.85
„ „ kronah 4%	98. —	98.10
Kreditne akcije	721.25 1/2	724.50
London 10 Lsr.	242.72	242.75
20 mark	23.68	23.68
Napoleoni	19.26	19.27
100 italijanskih lir	90.65	90.70
Cikini	11.38	11.38

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poročivom
razpisuje mesto

uradnika.

Zahteva se trgovska naobraženost. Prošnjam pridejati je spričevala.

Natečaj do 25. maja t. l.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunao.

Tržaška posojilnica in hranilnica
 registrirana zadruga s omejenim posojstvom,
 ulica S. Francesco št. 2, I. n.
 (Slovenska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če
 tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%.
 Rentni davek od hranilnih ulog plačuje
 zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer
 na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%
 na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od
 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
 od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12
 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 po-
 poludne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Izjava.

Kakor mož, ki skrbi za svojo
 rodbino, sem se odpovedal starešinstvu
 v Nabrežini, ker sem videl, da bi mor-
 al zanemarjati eno ali drugo dolžnost.
 Tem bolj se čutim dolžnega izreči svojo
 zahvalo občinskemu zastopu nabrežin-
 skemu, ki me je v svoji seji oprostilo
 predpisane globe. Tudi na tem, da je
 odklonil ponudbo Wildija za nakup
 kamenoloma »cava romana«, izrekamo
 slavnemu občinskemu zastopu svojo za-
 stopu svojo zahvalo. Ob tej priliki
 prosim g. župana, naj se spomni našega
 pogovora od dne 7. m. m., da se enkrat
 urede zavozlanske razmere nabrežinske.
 Anton Kosmina.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
 registrirano društvo z omejeno zavezo,
 v Gorici
 Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.
 v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega,
 če tudi ni član društva in se obrestu-
 jejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni
 davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na
 menjice po 6% in na uknjižbo po 5 1/2%.

Uradne vsaki dan od 9. do 12. ure dopol-
 in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj
 in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
 Poštno-bran. račun št. 837.315.

V najem

seo dda v ulici Eremo št. 574. cela
 hiša obstoječa iz kuhinje in treh sob
 ali pa 2 kuhinji in 2 sobi. Hiša je
 oddaljena 10 minut od kampanje Segre.
 Ponudbe pod »Terezina« na upra-
 va našega lista.

Mladeneč, ki je dovršil s prav dobrim
 uspehom kmetijsko šolo na
 Grmu pri Novem mestu, išče primerno službo.
 Ponudbe na upravo »Edinosti«

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.
 iz Richterjeve lekarne v Pragi
 pripoznano izvrstno, bolečine blažeče
 mazilo dobiva se po 40 novč., 70 nč. in
 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to
 splošno priljubljeno domače sredstvo
 vedno le v origin. steklenicah z našo varstveno
 znamko »sidro« iz Richterjeve lekarne ter
 vzame previdnostno samo steklenice
 s to varstveno znamko kakor ori-
 ginalni izdelki.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.
 Elizabetne ulice 5.

Samo 1 krono za 3 srečkanja. Predzadnji teden

Glavni dobitki 60.000 K, 15.000 K, in 12.000 K.
 v denarju z 20% odbitkom.

Srečke „Invalidendank“
 po 1 krono

I. srečkanje: 19. maja 1900.
 II. srečkanje: 7. julija 1900.
 III. srečkanje: 10. novem. 1900.

priporočajo: Josip Boiaffio, Aleksander Levi, Mandl & Co., Mercurio Trie-
 stino, Ign. Neumann, Henrik Schiffmann.

Pozor kmetovalci!

Predno se je gumi podražil, vkupil
 sem od neke najboljših in prvih tovarn
 za gumi veliko množino gumovih
 trakov za žlatenje trt (Rebenvere-
 dlungs-Gumistreifen), katere prodajam
 na drobno 10 dkg. po 11 kr., na
 debelo in najmanj 1 kg pa po 10 gl.
 kg. franko tukaj.

Po pošti pošiljam le proti povzetju.
 Blago je jako dobro in sem pripravljen
 takoj povrniti denar, ako ne bi komu
 ugajalo.

Priporočam se cenjenim kmeto-
 valem in rojakom za obilne naročbe.
 S spoštovanjem

A. Kovač,
 trgovec v Nabrežini.

V drogerijah
tvrdke Friderika Cumar-ja
 v Trstu, v ulici Belvedere 37 in v po-
 družnici na Opčinah 212 nasproti gostilne
 „pri Mičelu“ se dobiva
 „romansko dvakrat čiščeno žveplo“
 „angleška modra galica“ in „Agricol“,
 lugasta sol za uničevanje mrčesov na trtah,
 drevesih in zelenjavi; zamaški in gumi za
 cepljenje trt najboljše vrste, mehovi za žve-
 pljanje trt, cevi iz gumija za skropljenje trt
 proti peronosperi, žebli in steklo v velikem
 izboru; drogerijski predmeti, kemični izdelki,
 raznovrstne barve v prahu in v oljem, laneno
 olje surovo in dvakrat kuhano, čopiči, mine-
 ralne naravne vode, vinski cvet (spirit), na-
 vadna in dišeča mila, voščene in lojene sveče,
 pokost, gobe, ščetke itd. itd.

Vse po cenah, da se ne bojim konkurence.
 Za tvrdko Fr. Cumar
 Emil Cumar.

„Delavsko konsumno društvo“ pri
 Sv. Jakobu priporoča slavn. slov. obč.
 svojo
 „Narodno gostilno“
 ulica Concordia št. 1 a
 vogal ulice Vespucci

Toči izvrstno istrsko in dalma-
 tinsko črno, vipavsko belo vino ter
 Steinfeldsko pivo I. vrste. Izvrstna ku-
 hinja vedno pripravljena. Za družbe so
 posebne sobe na razpolago.

Na obilno obiskovanje uljudno
 vabi

Odbor.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga
 z neomejenim jamstvom.
 V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se
 nalože za najmanj jedno leto po 5%, na-
 vadne po 4 1/2% in vloge na Conto-current
 po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih
 zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-
 meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga
 sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na
 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih
 obrokih, proti uknjižbi varščine na 10letno
 odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadrugnike, ki vplačujejo de-
 lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali
 daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obre-
 stujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom
 položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in
 od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
 od 9—12. dopoldne.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. zpostol. Velicanstva.

XXXIII. c. kr. drž. loterija
 za civilne dobrodojne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija
 ki je jedina v Avstriji zakonita dovoljena, obsega
 16.514 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 410.200
 kron. Glavni dobitki znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 7. junija 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Du-
 naju, I. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah,
 pri davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradih, v menjal-
 nicah itd.; igralni načrti gratis za kupec srečk.

Srečke se dopolnjejo poštino prosto.

C. kr. loterijska direkcija
 oddelk za državne loterije.

Pohištvo in meblji.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga
 vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal
 stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetarijami
 in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsako-
 vrstnih naročil v vsoto stroko spadajočih del.
 Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.
 Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Jakob Klemenc,
zaloga manufakturnega blaga
 v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča cenjenim odjemalcem svojo proda-
 jalnico, preskrbljeno z manufakturnim blagom
 za spomlad in poletje, in združeno s krojač-
 nico za gospode.



VELIK IZBOR
 narodnih in avstrijskih zastav, transparentov
 z avstrijskim orlom
 po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi
 cenami, poštino prosto

Agricol
 patentovan v Avstriji-Ogerski in Italiji

ki je mehko kaljsko milo rastopljivo v mrzli vodi,
 je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uni-
 čevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh
 žuželk na sadnih in drugih drevesih, ze-
 lenjadi in cvetlicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fenderl & Co
 TRST. - Via Limitanea št. 1. - TRST.
 ZASTOP IN ZALOGA na Goriškem pri g. Frideriku
 Primas v Gorici, Travniki 16 (v dvorišču) in na Opčinah
 pri g. Frideriku Cumar.

Kvizdova krepčalna tekočina za konje

8 zlatih, 19 srebrnih kolanj, 30
 častnih in zahvalnih diplom.

Cena 1 steklenici kron 2.80.

C. kr. prva, pralna voda za konje.

Rabi se že skoro 40 let v dvornih konjišnicah v
 večjih vojaških in civilnih hlevih za krepčanje pred
 velikimi in po istih, kadar si konj nogo izpakuje,
 o otrplosti kit itd. Ista ustosopnja konje v iz-
 redne napore pri dirkah. — Pristna je le se zraven
 stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekar-
 nah in drogerijah Avstro-Ogerske. Glavno zalogo ima

Fran Ivan Kwizda,
 c. kr. avstr. ogerski, kralj. rumunski in knežje bol-
 garski dvorni zalagatelj.
 Okrožno lekarnar, Kornenburg pri Dunaju.

M. AITE
 Trgovina manufakturnega blaga
 Trst. — Via Nuova — Trst.
 vogal Via S. Lazzaro št. 8.

Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje-
 malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega
 blaga za spomlad in poletje in sicer: črne in barvane
 snovij, za moške obleke; velik izbor snovij za ženske
 kakor: saten, perkal, piké za obleke in bluze v lepih
 risanjih. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter,
 nadalje srajce, maje, ovratniki in ovratnice najnovejše
 mode, namizni beli in barvani prti; bele in barvana
 zagrinjala na meter in gotove.

Drobniarje za krojače, kitničarje in šivilje ter
 raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbo za moške obleke po meri z največjo
 točnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih
 trakov za državne znake.

Vse po najnižjih cenah.

Nadejaje se tudi v prihodnje podpore cene
 odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubnej
 M. Aite.

IVAN SCHINDLER
 Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slo-
 vensko-hrvatskem jeziku z več kakor 400
 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje,
 potrebnih predmetih za kmetijstvo vinarstvo,
 za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za resno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER
 ces. kralj.
 privilegirani lastnik
 Dunaj, III. Erdbergstr. št. 12.

Carl Greinitz Neffen

Ma Corsu štev. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno žele no blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
 in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa,
 vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč
 peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opremo, železne meble in pred ognjem varne blagajne
 nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.